

Het heiligenboek

Johannes van Fiesole *Tom Zwaenepoel*

Guido di Pietro wordt geboren in Vicchio di Mugello bij Firenze. Reeds op zestienjarige leeftijd verlangt hij ernaar het „geheim van Christus” uit te drukken in de schoonheid van de kunst. Hij wordt schilder. Omstreeks 1420 treedt hij in bij de dominicanen van San Domenico in Fiesole. Zijn kloosternaam Fra Giovanni herinnert aan de stichter van het convent, Giovanni Dominici. Afgezien van het verblijf in San Marco (1441-1445) en Rome (1445-1450), waar hij voor aan de slag gaat in het Vaticaan voor Eugen IV en Nikolaas V, leeft Johannes in zijn klooster dat hij van 1450 tot 1452 als prior leidt.

Het is geen toeval dat di Pietro voor de dominicanen kiest, de pas opgerichte bedelorde waarin de zielzorg in de steden centraal staat. Daar kan hij het contemplatieve en actieve leven met elkaar verbinden. Daar kan hij de nederigheid van de dominicanen en openheid op de wereld verweven met het zuivere licht van diep geloof. Daar kan hij als monnik, predikant en schilder iets betekenen. Zoals bij alle predikanten geven eigen levenservaringen impulsen voor ideeën. Anders dan bij zijn medebroeders kiest hij niet voor muziek, maar voor visuele beelden. In een tijd waarin de boekdrukkunst nog niet is

uitgevonden, zijn fresco's en altaarschilderijen voor de meeste gelovigen welgekomen informatiebronnen voor geloofsinhouden.

Johannes van Fiesole behoort tot de belangrijkste schilders van de Italiaanse renaissance. Op de drempel van die renaissance schildert hij onderwerpen van de vrome middeleeuwen, alsof de tijd stil is blijven staan, maar hij doet dat perfect en in de stijl van de nieuwe epoche, waarvan hij de technieken volstrekt beheerst. Met zijn mysterieuze kleuren, bovenaardse mooie gezichten, rustig-poëtische en passionele-mystieke beeldspraak krijgt de dominicaan-schilder de allures van een 'engelachtige', zoals zijn eretitel *Angelico* bewijst. Bij voorkeur schildert hij Madonna's en engelen die musiceren of de geboorte van Christus aankondigen. Zijn belangrijkste werken zijn de meer dan veertig fresco's in het convent San Marco (Firenze) en de muurschilderingen in de Cappella Niccolina. In die kleine kapel in het Vaticaan, vernoemd naar zijn opdrachtgever Nikolaas V, 'vertelt' Fra Angelico fragmenten uit het leven van de martelaren Stefanus en Laurentius.

Voor Fra Angelico is handenarbeid niets anders dan de voort-

zetting van intellectuele activiteiten. Hij verenigt lichamelijke en geestelijke taken. Met het intellectuele en liefdevolle 'licht' van zijn kunstwerken, de aanschouwelijke vorm, het lyrisch gevoel en de fascinatie verrijkt hij niet enkel zijn toeschouwers, maar ook zijn medebroeders. Zo zijn de fresco's in de sobere kloostercellen van San Marco door hun theologische schoonheid en ascetische vormgeving allereerst bestemd voor meditatie. Zo wordt een schilder de 'predikant van de preekbroeders'. Op zijn grafsteen in de S. Maria sopra Minerva in Rome staat te lezen: „Ik wil niet geprezen worden omdat ik een goede schilder was, maar omdat mijn kunst slechts de verheerlijking van God diende.”

In de Kerk drukt de kunst Gods heil uit met beelden, gezang en bouwwerken. De grote kunstschat in het Westen, zowel de muziek als architectuur en schilderkunst, ontstond uit het geloof van de Kerk. In zijn toespraken en preken haalde paus Benedictus XVI vaak de band aan tussen het geloof en de kunst. Die is voor hem belangrijk, omdat de waarheid zich in schoonheid uitdrukt en in schoonheid zichzelf wordt, zich als waarheid bewijst. In een gesprek met journalisten op de vlucht naar Santiago de Compos-

tella (6 november 2010) ging hij dieper in op die problematiek. „Waar waarheid is, moet schoonheid ontstaan. Waar de mens zich concreet en ten goede realiseert, drukt hij zich uit in schoonheid. De band tussen waarheid en schoonheid is niet te verbreken en daarom hebben we behoefte aan schoonheid.” Voorts benadrukte hij dat ook vandaag „de dialoog of de ontmoeting tussen kunst en geloof in de diepste kern van het geloof wordt geschreven”.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

7 januari, 15 uur, één. *Fantastic Mr. Fox*. Animatiefilm uit 2009 naar het boek van Roald Dahl, met de stemmen van George Clooney en Meryl Streep. De vos Mr. Fox zegt zijn succesvolle carrière als kippendief op aandringen van zijn vrouw vaarwel.

Zaterdag 7 januari, 19 uur, Canvas. *Flying Monsters*, documentaire waarin David Attenborough het verhaal vertelt van de pterosauriërs, de grootste vliegende dieren die ooit leefden op aarde.

Zaterdag 7 januari, 22.45 uur, Canvas. *Leviathan*, Russisch drama uit 2014, hedendaagse bewerking van het Bijbelboek Job. De corrupte burgemeester Vadim Shelevyat wil automonteur Kolia's bedrijf, huis en land afsnoepen en probeert Kolia uit te kopen.

Zondag 8 januari, 21.15 uur, Canvas. Eerste aflevering van *Treasures of Ancient Rome*, driedelige cultuurhistorische BBC-serie over de kunst van de Romeinen.

Zondag 8 januari, 22.35 uur, Canvas. *Nureyev. A Dance to Freedom*. Docudrama van de BBC over de Russische balletdanser Rudolf Noerejev, die in volle Koude Oorlog overliep naar het Westen.

De vrome kudde

Verloren zoon Ingezonden door Egmont Deneve

In de catecheseles staat de parabel van de verloren zoon centraal. De catechiste doet het verhaal van naaldje tot draadje uit de doeken. Aan het eind wil ze wel eens weten wat de kinderen ervan hebben opgestoken.

– En wie was er helemaal niet blij omdat de vader een feestmaal aanricht?

Zegt Jantje:

– Het vetgemeste kalf, mevrouw!

Schotse lectuur Ingezonden door Cyriel Abrahams

Een Schot zit een boek te lezen. Om de paar minuten staat hij op en knipt het licht uit. Uiteindelijk vraagt zijn vrouw:

– Waarom doe je nu steeds het licht uit?

Antwoordt de Schot:

– De bladzijden omslaan kan ik net zo goed in het donker.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen...

Kent u er nog een leuke? **KERK & leven • Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

pl. in Frankrijk	verbond	giftig dier	Engelse taxi	begrenzing v.e. sportveld	Greenwichtijd
		2	Artsen Zonder Grenzen	5	
workshop	ruw	kloostergewaad			
			biersoort	grondlegger v.d. evolutie	ruimtelaboratorium
Romeinse schrijver	medisch hulpmiddel	auto-coureur	knolletje		8
zeilplank		6			
Zuid-Am. boerderij	nieuw (in samenst.)	Europeaan		tennisterm	
	4		waterkant	1	
jeansmerk		dopheide			
graan			3	snavel	7

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Oplossing van deze puzzel: winnares